

TRANSILVANIA

FŌIA ASOCIAŢIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ŞI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 11. SIBIIŪ, 15 NOVEMBRE 1894. Anulŭ XXV.

FUNDAŢIUNEA IOANŪ OTTETELEŞANŪ.

(Disertaŷiune cetită de *Zacharia Boiu* în adunarea generală dela Sebeşŭ a Asociaŷiunii transilvane, la 14/26 Augustŭ 1894).

Timpuri mari producŭ ómeni mari, este unŭ adevărŭ, ce ni-lŭ spune filosofia istoriei omenimei. Şi altŭ adevărŭ, ce ni-lŭ presentă totŭ acestă filosofă experimentală, este, că ómeni mari facŭ timpuri mari.

Cea dintăiŭ se esplică din împregiurarea, că ideile sublime, pronunŷate de unŭ omŭ providenŷialŭ, îndémnă, chiamă, ba provócă şi chiarŭ răpescŭ mulŷime de alŷii, a le studia, a şi-le apropria, a le transpune din abstractŭ în concretŭ, din teoriă în pracsă. Ear când o mulŷime de puteri întrunite *intr'ună* spiritŭ, însufleŷite de *una* voinŷă. lucréză în *una* direcŷiune, spre a ajunge la *una* ŷintă, atunci consoŷii toŷii împreună lucră în viuă emulare, şi obvine casulŭ alŭ doilea, că ómeni mari facŭ timpuri mari. Causă e, că atunci grijile şi anxietăŷile cele mici ale vieŷei de tóte ŷilele recedŭ pentru unŭ timpŭ, şi pe scena vieŷii aparŭ ideile cele mari, cari imprimă timpulŭ caracterulŭ lorŭ.

Astfelŭ timpurile mari une-orŷ sunt cauza, alte orŷ efectulŭ ideilorŭ ómenilorŭ mari, cari odată procedŭ, altădata urméză acelorŭ timpuri; dar mai de multe orŷ timpurile mari şi ómenii mari lucréză ca factorŷ puternici în modŭ reciprocŭ unulŭ asupra celuilaltŭ, şi ambii împreună.

Mari timpuri, fără îndoială, a percursŭ şi poporulŭ nostru românŭ, cu deosebire în jumétatea a doua a secolului pre-

sentă. Desființarea jobăgiei dincóce, și a clăcei și boierescului și celorlalte servituți de felul acesta dincolo de Carpați, deșteptarea simțământului și a conștiinței naționale, „egala îndreptățire“, acolo a claselor societății, aici a popórelor statului nostru polietnic și poliglot, au fost primele produse ale acestui period.

Nu este aici locul, a descrie cu viile colori, ce merită, aceste și alte mari evenimente ale vieții publice, cari aparțin istoriei poporului nostru; precum dincolo de Carpați: unirea principatelor române Moldova și Muntenia, alegerea unui principe comun, crearea unei constituțiuni pe bazele cele largi ale libertății, egalității și frățietății, apoi alegerea unui domnitor din dinastia străină, încordările gigantice pentru recăștigarea independenței, luptele cele gloriose de pe câmpiile Bulgariei, și ca coróna tuturor acestor lupte și jertfe independența și regatul român, încungiurate de gloriola grației divine și a fericirii poporului. Ear dincóce luptele dela mijlocul acestui secol și urmările acelora până astăzi.

De asemenea trece preste cadrele acestui cuvânt, a desemna chipurile atătorilor glorioși bărbați ai acestui period, cari prin studii aprofundate asupra istoriei, prin cuvinte însuflețite, prin fapte înalte au știut căștiga poporului lor cunoscința de sine, ear în afară i-au știut căștiga simpatia și sprijinul popórelor mai înaintate, și prin activitate salutară pe toate terenele vieții publice au știut pregăti poporului lor o sörte mai bună, folosind timpul cel mare, în care au trăit, și făcându-l mare și pentru poporul lor.

În urmarea celor de mai sus me mărginesc aici pe lângă doue momente ale vieții noastre publice din acest period, ambe de mare însemnătate, ambe chiămate a rădica un popor din tréptă în tréptă în calea progresului, ambe menite a-l duce spre starea aceea a perfecțiunii etice, carea credința și știința, în frumósă concordanță, o numesc apro-

piarea de Dumneșeu. Aceste două momente sunt: *activitatea culturală și cea filantropică* a poporului nostru.

Deșteptatū odată a se cunoșce pe sine, poporul românū face pe amēndoue aceste terene progrese fōrte însemnate, ba chiarū surprindētore: și între împregiurārī mai favorabile aici în patria nōstră, acelea ar fi neasemēnatū și mai mari. Literatura romānă ia unū avētū necunoscutū până acum, și poetulū ei moldoveanū cāștigă la apusulū Europei cununa de laurī, ce i o pune pe frunte „Cānteculū gintei latine“. Șciința face progrese pe tōte terenele, și sēmēnța aruncatā de primīi ei învățacei rēsare în tōte părțile, unde rēsună limba romānă. Mii de școle elementare deschide poporul nostru în acestū periodū de câte-va decenii, Țeci de școle medii rēsarū ca din pāmētū în tōte Ținuturīle locuite de dēnsulū; și douē universitāți în capitalele Romāniei completēzā și încoronēzā mārēța zidire a instrucțiunei și șciinței.

Mulțime de reuniuni: agricole, economice, industriale, comerciale, artistice, cu unū cuvētū culturale, se înființēzā neconținutū; ba dintre acestea una, a *cooperatorilorū romāni*, prin o fericitā coincidență, serbēzā chiarū astādī, deodatā cu noi cei de pe malurile Sebeșulū, pe malurile Dimboviței deschiderea primei sale Esposițiunii industriale *). Femeile romāne lucrēzā, în nobilā emulațiune cu bărbații, pentru promovarea culturēi poporului lorū, și cu deosebire pentru educațiunea și instrucțiunea tinerīmei femeesci. Asociațiunea transilvanā, ce ne intrunesce astādī aici; cea dela Aradū, cea din Bucovina urmēzā în scurte intervalurī una după alta, și preste tōte se avētā în fine ilustra Academiā Romānă, careā la 1891 a sērbatū iubileulū sēu de 25 ani, carea în anulū espiratū a chiāmatū în fruntea sa pe regretatulū președinte alū Asociațiunei nōstre, George Barițiu, ear în anulū

*) Precum se șcie, aceea s'a amānatū apoi pe 29 Augustū a. c.

Autorulū.

presentă a priimită în sinul său pe onorabilul președinte actual al acestei Asociațiuni.

Și totuși asemenea s'a manifestat în modul cel mai laudabil și *filantropia* poporului nostru; ba ca un fruct al creștinismului, ea a premersu cu secolii nisuițelor lui mai însemnate culturale. Era adevărat o vechiă tradițiune în familiile nobile române, ca ele pentru eternizarea unui eveniment familiar, de bucurie ori de întristare, la principii pentru câștigarea ori pierderea unei bătălii și altele, să rădăce câte o biserică sau mănăstire; și istoria bisericăască ne spune, că această piatră tradițiune era la totuși poporul „dela Nistru până la Tisa“, și precum în ținuturile răsăritene, așa și colo la Maramureșu ridică pe la anul 1391 Balița Vodă și Dragu Meșteru o mănăstire cu chramul S. Archangelu Michailu și o înzestră cu 7 sate. Mănăstirile și bisericile îndeobște erau împreunate cu ghirocomii, adevărat asile pentru bătrâni neputincioși, cu spitale, cu ospetări, toate gratuit pentru cei ce aveau lipsă de ele. Ear ce avântu puternic și binefăcătoru au luat aceste instituțiuni umanitare, o dovadă viuă sunt, între multe altele, spitalele Brancovenesci, cari anul de anul priimesc și adăpostesc cu toate îngrijirile de lipsă câte 14000—15000 bolnavi din toate nemurile de pe fața pământului, și toate acestea „de pomană“, „întru numele Domnului“, adevărat în faptă, *cum înțelege Românulă cuvântula Salvatorului lumii despre iubirea deapropelui*.

Ambe aceste instituțiuni, cele culturale ca și cele filantropice, au câștigat poporului nostru simpatia popoarelor străine; și un erudit german *) face României meritatul elogiu, că nici o țară din Europa nu se poate asemăna în privința aceasta cu regatul român, unde instrucțiunea publică și filantropia sunt bunuri comune, cari se dau în dar tuturor fără deosebire. „*România — dice — este țera, unde*

*) Bergner, Românien. Breslau 1887.

binefacerea și iubirea de oameni pare că și-a gătită locuința de predilecțiune“.

În adevăr, onorată adunare, mari timpuri acestea pentru poporul nostru și pe terenul cultural și filantropic, pe cari el în ultimile decenii poate areta progrese ca mai înainte în secul. Să ne reamintim între bărbații de dincoace numai pe metropoliții Marele *Andrei*, blândul *Alexandru*, piosul *Ioan*, apoi pe *Emanuil Gojdu*, *Dimitrie Andronic*, *Ioan Olteanu*, *Vasilie Cocârță* și alții, cari aprópe tótă agonisita vieții lor au depus'o jertfă pe altarul culturei și al filantropiei. Se aruncăm apoi ochii preste munți, unde mitropolitul *Nifon*, apoi *Evangelie Zappa*, *Anastasiu* și *Ioan Fétu*, *Constantin Năsturelu-Herescu*, *Michail I. Obedenaru*, principesa *Alina Stirbei*, mai de curéndu *Vasile Adamashi*, episcopul *Melchisedec* și mulți alții, dau case și moșii, capitale de sute de mii și chiar de milioane, totu spre asemenea scopuri. Sum siguru, că amintindu-ne atâte mari fapte și nume, toți vom consimți cu poetul nostru predilect, care vedéndu înălțarea patriei sale, cânta plinu de fericire, că și-a „vêdutu visulu cu ochii“. Căci în adevăr, după cuvântul Scripturii, mulți fii ai poporului nostru voru fi doritu să vedă ceea ce vedem noi cei de astăzi, și n'au vêdutu; și să audă ceea ce auđim noi, și n'au auđitu.

O astfelu de vedere și auđire este și *fundațiunea Ioan Otteteleșanu*, de care mi-am luatú voie a deschide cuvântu în acéstă onor. adunare, — fundațiune, carea în modu fericitu are să servescă și culturei, dar totdeodată și filantropiei neamului nostru. Și decă acestu cuvântu am premisú unú preludiú mai lungu, o am făcutu, pentru că acela l'amú cređutu de lipsă spre ilustrarea marilor timpuri, în cari și acéstă generósă fundațiune a vêdutu lumina ălei; și probata D-V. bunăvoință speru că va scusa acéstă excursiune prealabilă.

Ioan Otteteleșanu, boieru de familiă vechiă, căsătoritu cu *Elena* nasc. *Filipescu*, totu din familiă vechiă boierescă,

neavând următorii direcți, a dispus prin testamentul său olografic dela 19 Martiu 1876, ca după mórtea sa totă averea sa, mobilă și imobilă, se rămână soției sale spre usufructuare pentru totă viața, chiar și cu libertatea de a face transacțiuni, ear după încetarea ei din viață, întrégă averea „*va servi — ȳice — la facerea unui institutü de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mame de familie, fără pretenție sãu lucsu*“. Apoi dispune testatorul asupra prisosului, ce ar rămâne după împăcarea trebuințelor institutului, totü în favorulü elevelorü aceluia. Mai departe statorcesce, că la casü de a fi atacatü testamentulü ori din ce causă din partea rudeniilorü, sãu decã „ferescã Dumneȳeu“, ȳice, soția sa ar muri înaintea lui, atunci legatarü universalü alü averei are sã fiã dlü Ioanü *Kalinderu*, pe care ilü rögã, a îndeplinü cele dispuse de dënsulü, ear după dënsulü a institui altü legatarü totü în sensulü acesta. În fine cerëndü dela soția sa creștinescã iertare de totü ce-i va fi greșitü în lungul intervalü de viețuire între dënsilü, o rögã sã economiseze bine averea și sã iee chiarü dënsa asupra-și înființarea stabilimentului doritü, luându-și întru ajutorü pe dnii Ioanü Cãmpineanü și Ioanü I. Kalinderu, pe cari îi institue „povëțuitorü“ ai ei.

Acesta pe scurtü cuprinsulü memorabilului testamentü, prin care nobilulü mecenatü lasã totã averea sa pentru o fundațiune, din carea sã se înființeze și sã se susținã unü institutü cu internatü pentru copile române.

La unü anü după facerea testamentului muri generosulü fundatorü, la 10 anü după dënsulü muri și vëduva, fundațiunea se realisã, scõla se înființã, și la 10 Octobre a. c. are a se deschide*).

Fericita inspirațiune a lui Ioanü Otteteleșauü, de a dona patria sa, ba nëmulü sãu cu o scõlã superiõrã de fete, care

*) S'a deschisü cu frumõsã solemnitate la 6 Octobre a. c. Autorulü.

cu timpul s' se dea națiunei mame de familiă culte, harnice, económe modeste, bune și înțelepte; prevederile și dispozițiunile lui mature pentru asigurarea fundațiunei, înfocata lui iubire cătră patriă și națiune îi asigură pe vecie locu de onóre între venerabilii binefăcători ai acelora, și titlul de bărbat al marelui timp, în care a trăit.

Dar pe lângă tóte nobilele intențiunii și înțeleptele precauțiuni, afacerea cea momentósă putea s' se întârzie și s' se deterioreze, ba chiar s' se zădărnicescă, decă prevedința nu da fondatorului soț și ajutori devotați, cari după mórtea lui se continue și s' ducă în deplinire opera concepută de densuslă.

Și aci la locul primu trebuie s' punem pe nobila lui soțiă *Elena* nasc. *Filipescu*. Acesta nu numai că nu eludă generósa idee a soțului său, și nu numai nu imputină considerabila avere, basa fundațiunei, ci o păstră cu credință, ba o crescú și înmulți, și în fine, ca o completare a operei soțului său, dispuse a se clădi scóla dorită în castelul lor delă Măgurele, ba puse și temeiul la unu institutu filantropicu, destinatú îngrijirei pentru bătrâni neputincioși. Eată dar lângă unu mare bărbat și o mare femeie, care consacră vieța sa carității creștinesci, și prin administrarea consciințiosă a rēmasului soțului său contribuí fórtē multu a se realiza câtú mai curēndu stabilimentul dorit. Prin aceste fapte nobile și acéstă vieța de modelu, *Elena Otteteleșanu*, reposată la 4 Decembre 1888, intră în corul venerabilelor femeí, cari ca stele luminóse strălucesc pe cerul istoriei poporului nostru. În coru cu *Mama lui Ștefan*, carea fiului său învinsu și rănitú nu-i deschide pórtă cetății, ci-lu îndreptă a innoi luptă:

„Merge și stringe óste, pentru țēră mori,
„Și-ți va fi mormēntul coronatú cu flori!“

În coru cu *Dómna Despina*, carea cândú sleiseră puterile bănesci ale soțului său *Neagoe Basarabú* la zidirea mo-

numentalei bisericii dela Argeşu, şi acela se sfătuia cu boerii țerei să mai arunce dări pe popor, ca o prorociță inspirată de susu întră în sfatul țerei și dise cu blândețe ângerescă: Măria Ta, dă pace poporului să-și mânânce cu mulțemire pânea sa și să-și iubescă țera sa; eată aici giuvaerele din zestrea mea, primesce-le și isprăvesce cu ele casa lui Dumnezeu.

În coru cū „Fata dela Cozia“, „Ioana d'Arce“ a României, care când vede ôstea șovăindū, pune coifulu pe capu, și desprețuindū mórtea, pășesce în fruntea ei, o duce înaintea și câștigă bătălia. Cu *Dómna Bălașa*, fundatôrea spitaleloru Brancovenesci, în alu căroru parcū stă suava ei statuă, dar și mai suava biserică, ce pórta numele ei, unū odorū alu capitalei României. Cu *Dómna Elena*, carea din caseta sa și ale femeiloru din țeră fundeză „Asilulū Elena“, și cu *Regina-poetă Elisabeta*, carea-lū măresce și-lū completéză, carea cu mâna sa ecsornéză biserică dela Argeşu, restaurată de augustulū său soțu, carea cu aceeași mână binecuvântată légă ranele soldațiloru reîntorși din rēselū, carea ca „mama țerei spune copiiloru săi“ întruniți în adunări erudite „Poveștile Peleşului“, în fine cu multe alte vrednice femei ale poporului nostru, pe care acum nu ajunge timpulū a le numi.

În corulū celū fericitū alū acestorū nobile femei, din trecutū și din prezentū, vedemū acum și onorămū și pe Elena Otteteleşanū, démna soțiă a demnului soțu: ómeni mari ai timpulū mare.

Dar încă nu este completū tabloulū, care am încercatū a-lū desemna aici; ci avem se amintimū lângă cele de până aci încă doue stimabile nume. Unulū este alū fericitului Ioanū I. *Câmpineanū*, ear alū doilea alū preastimatului Ioanū Lazarū *Kalinderu*, ambi numiți delegați ai fundatorului: cestū din urmă legatarū universalū, ținutū numai a împlini întru tôte dorința și voința lui din urmă. Amintimū cu laudă numele și onorămū memoria celui dintăiū, unū distinsū fiitū alū unei distinse familii, care însē murindū în

flórea vieței, n'a ajunsă a vedé realizată dorința fundatorului, și zăbovimă la alú doilea, care în modulú celú mai onorificú a eșeutatú dispoșițiile lui testamentare.

Cu dreptú cuvântú đice meritatulú bărbatú în darea de sémă, ce a publicatú asupra fundațiunei, că Otteteleșanú a *conceputú ideea* institutului în cestiune și i-a datú esistență cu averea sa, ear dênsulú a *asigurat'o*, și astfelú privesce opulú ca unú rezultatú alú colaborărei lorú; căci în adevărú colaboratorú alú lui Ioanú Otteteleșanú și alú Elenei Otteteleșanú a fostú Ioanú Kalinderu la activarea acestei fundațiunii și a stabilimentului culturalú-filantropicú, ce a rêsăritú dintr'ênsa.

Otteteleșanú, precum s'a amintitú, lasă tótă averea sa pentru înființarea și susținerea unei scóle de fete, dar pentru casulú de a fi atacatú testamentulú sêú, institue legatarú universalú a tótă averea sa, mobilă și imobilă, pe Ioanú Kalinderu, pe care 'lú rógă a îndepliní tóte dispoșițiile sale. Și în adevărú, procesulú prevêđutú se începe; dar Kalinderu, supunêndu-se tuturorú greutățilorú, neplăcerilorú și chiar ofenselorú personale, ce i se facú, și avêndú neclintitú în vedere sfințenia testamentului și sublimitatea scopului, îlú pórtă cu tótă energia și perseveranța în cursú de 4 aní, și învingêndú tóte obstaculele, 'lú câștigă în tóte trei instanțele judecătorești; dar cu tóte acestea, ca sê nu fiă nemulțemire nici între rudeniile din partea soției fundatorului, cedéză acelora dé bună voiă suma de 100,000 lei.

Acum sarcinile, ce eraú pe avere, sunt rădicate, procesulú câștigatú, tótă averea în mânilé legatarului: case, moșii, efecte de valóre se administreză de dênsulú corectú și consciințiosú, scóla se edifică și arangéză și acuși o veđi gata în tótă frumșeța, cu devisa „Honor et labor“ în fruntea sa. Legatarulú a scutitú fundațiunea culturală și filantropică chiar și de tacele de transscriere (mutațiune), și nimicú, nici unú filerú, după cum đice „nici o centimă“, nici din capitalú, nici din îmulțitele venituri nu ține pentru sine; și încă totú

i-se pare, că n'a făcutu destulă. Căci aducându-și aminte de nestatornicia vieței omenesci, și meditându a-și afla ună bună următoriu, vine la convingerea, precum ȳice însuși, „că nu se pôte afla altă corpă, care se oferă mai mari garanții morale, se aibă mai multă prestigiū și totdeodată se întrunescă mai multe lumini pentru buna conducere a unui aședământu de cultură națională, decâtu „Academia Română“. Ofere dar acesteia tôte drepturile sale, și aceea, autorisată de Regele, priimesce cu mulțemită înaltulă dară, ce i se face; și astăđl prin generositatea lui Ioanū Kalinderu întrégă averea fericiților Ioanū și Elena Otteteleșanū, de sine înțelesū cu nobilulă ei obligământu, este în posesiunea Academiei Române, ear generosulă legatarū se declară prea mulțumitū cu onórea, ce i s'a făcutu, ca împreună cu colegii săi academiciani V. A. Urechia, Dimitrie Sturdza și Iacobū Negruzzi, se facă parte din comisiunea, ce a instituitū Academia pentru organisarea și supravegherea scólei.

Eată, onorată adunare, și ală treilea, carele împreună cu Ioanū și Elena Otteteleșanū, se pôte numi întemeiătorū ală fundațiunei, ce pórtă numele celui dintâiu dintre dênșii! Unū ală treilea, de carele, fără a ofensa nobila modestiă, ce-lă caracteriséză, în aprețuirea profundei sale erudițiunii, a distinsēi sale posițiunii oficiale, a nobilului său caracterū și a înaltelorū sale merite pentru țeră, domnitorū și poporū, vomū puté ȳice, fără a ne teme de contestare: Eată încă unū mare bărbatū ală marilorū tîmpuri, în carī viețuimū!

Acum cunóscemū *factorii* principali, carī aū conlucratū la înființarea și asigurarea acesteī mărețe fundațiunii; e timpulū, a cunóscē și însași *fundațiunea*, ca se vedemū, decă merită epitetulū, ce i l'amū datū.

Accea cuprinde :

1. Casa din Bucuresci, Calea Victoriei Nr. 49, cu grădină și totū ce aparține ei.

2. Moșia Măgurele cu castelulū, parculū și tôte dependentele ei.

3. Moșia „Fundul Chiseletu” din județul Ilfov.
4. Moșia Ottetelișu din județul Romnicul-Vâlcea.
5. Venitul averii de mai sus delă mórtea Elenei Otteteleșanu până la ziua predării ei la Academia Română.
6. Tótă averea mobilă rămasă din succesiunea Elenei Otteteleșanu, și
7. Ori ce avere mobilă, ce s'ar mai găsi, ca facându parte din patrimoniul Elenei Otteteleșanu.

Eată, onorată adunare, spre bunú auguriu, o casă, care după cuvântul lui Solomonú a zidit'o înțelepciunea și a întărit'o cu șapte stélpi, ca sub acopereméntulú ei să se pótă adăposti ficele poporului nostru din neam în neam. Valórea materială a acestei fundațiunii, după prețuirea ce-i putem face astăzi, este de celú puținú *trei milioane lei*; ear valórea ei morală e neprețuită: *Ioanú și Elena Otteteleșanu, neavéndú copil, tótă moștenireu lorú o au restituitú mamei lorú, națiunei române.*

În fine cunoscéndú pomulú celú roditorú, se vedemú mai de-aprópe fructulú lui: *scóla de fetițe*. Ea, pe scurtú ȕisú, este castelulú și palatulú Otteteleșanu delă Măgurele lângă București, adaptatú în scóla, o zidire mare și frumósă cu doue rădicături, situată în parculú celú mare și binecultivatú, ce o încungiurá, întocmitá după cele mai noue și mai bune modele, și provédutá cu tóte cele de lipsă, în fruntea tuturorú cu biserica sa, pétra cea din capulú unghiului a tótă zidirea. Spre bucuria nóstră, la întocmirea ei a fostú consultată, între multe altele, și întocmirea scólei civile de fete a Asociațiunei nóstre din Sibiiú.

Planulú de învăméntú, conformatú legilorú scolare ale statului, a fostú compusú de profesorii Angelú Demetriescu și Georgiú Popa; profesori și profesóre sunt instituiți din cele mai bune puteri didactice. Cursulú este de patru ani, eventualú pe lângă unú cursú de pregătire seú de completare, de cincí ani; scóla era să se deschidá deja la 1 Oc-

tobre 1893, dar neputându-se termina toate preparativele, se va deschide cu 1 Octombrie 1894, și concursul pentru primirea elevilor s'a publicat deja prin toate foile noastre.

Astfel, fiind pace în țară, se vor deschide preste puține țile porțile unui nou templu al culturii noastre naționale, care va fi salutat cu bucurie de totă suflarea românească. Căci, deși încă nu dispunem de date pozitive, totuși după semne putem prevesti, că completându-se succesiv cursurile plănuite, nu mai puțin de 100 fetițe române sărace vor primi în acest așezământ an de an, cu totul gratuit, totă întreținerea și cea mai bună educație și instrucție. Ba spiritul iubirii creștinești a îndemnat pe fericitul fondator, a face încă un salutar pas înainte: ca un înțelept și bun părinte, el s'a cugetat chiar și la timpul, când fetițele vor avea să intre în viața practică, și a dispus, ca din prisoșurile anuale ale școlii să se formeze un fond, *din care elevele, când se căsătoresc, se primescă zestre de câte 200 galbin.* Nu mai mult, căci dor a se fi „bune mame de familie, fără pretensiă sevă lucșă”; dar nici mai puțin, căci dor la o femeie română are să-i fi „casa casă și masa masă”.

Acăsta este, onorată adunare, în liniamente generale, *fundatiunea Ioan Otteteleșan,* operă atât de nobilă în concepțiunea sa, atât de înțeleptă în esecutarea sa, atât de salutară în urmările sale, încât cu bucurie o putem scrie între actele cele mari ale progresului nostru cultural.

Modestul protopresbiter Vasile Cocârlă din Bucovina, nu de mult eșit din viață, carele de asemenea totă averea sa o a donat pentru ajutore la școlari săraci, țise cătră delegațiunea „Școlii Române”, ce venise a-i asculta dorința, „că cu dragă inimă face donațiunea acăsta, ca și cum și-ar înzestra pe copiii săi”.

Și eată ceea ce acolo un preot evlavios espune ca o piă dorință a inimei sale, aici geniul cel bun al ro-

mânimei a făcută realitate: Fundațiunea Ioană Otteteleşană dă fetițelor române nu numai o casă părintească, unde se crescă în frica lui Dumnezeu, ci le face și zestrișore, ca cu timpŭ să pôtă deveni „bune mame de familie“ la înălțimea sfintei lorŭ chiamări. Și când în nóptea suferințelorŭ, ce adeseori ne încunjură în vieța publică, ba ne cercetază une-ori chiar și în sanctuarulŭ vieței familiare, acelŭ geniŭ bunŭ ne aduce, ca păstorilorŭ din Vitleem în nóptea cea sântă, soliŭ ca acésta dela Măgurele, aŭ nu fiă-care românŭ, din ori ce parte a lumei, va simți o palpitare veselă a inimei sale, o lacrimă de bucuriă în ochii săi, o înălțare spre cerŭ a sufletului său?

Fericitŭ poporŭ, din alŭ căruŭ sinŭ estŭ astfelŭ de fiŭ, astfelŭ de fiice! Provedința divină seculi îndelungați a cercatŭ credința ta, și aflându-o viuă, tare și neclătită, acum te cercetază atâtŭ de minunatŭ cu grațiile sale!

Onorată adunare generală! Am ținulŭ, că este o datorința sfântă a Asociațiunei nóstre, a nu trece cu vederea și tăcerea acésta generosă fundațiune, care pusă acum sub scutulŭ celŭ valorosŭ alŭ supremei nóstre corporațiunii culturale, în curëndŭ va începe a revêrsa rodirile sale binecuvântate asupra româniei întregi. Căci cunoscëndŭ unŭ poporŭ pe binefăcătorii săi, acésta 'lŭ îndemnă a-i stima și a-i iubi până sunt în vieța, ear după mórte a onora memoria lorŭ, și iubirea lui cătră neamulŭ său, face neclătită credința lui într'unŭ venitoriu fericitŭ și dă de rușine și zădărnicesce nișuințele acelea, durere, atâtŭ de obicnuite, cari cu rea voință tindŭ la înjosirea și umilirea poporului nostru.

Cu acestea terminândŭ presenta aprețuire a fundațiunei Ioană Otteteleşană, mulțemescŭ din inimă pentru binevoitórea atențiune, cu care m'ați onoratŭ, și urmândŭ impulsului neresistibilŭ alŭ datorinței de recunoscință și pietate, Ve rogŭ pe toți și pe tóte, la cari va puté pătrunde rugarea mea, ca însuflețiți de viuă mulțemită cătră acești noi binefăcători ai poporului nostru, se scriemŭ în pomelniculŭ ini-

milorū nōstre și cele trei nume ale lorū: *Ioanū* și *Elena*, ca sē fiă întru fericită odichnă, și *Ioanū*, ca se viueze și sē lucreze și mai departe, și până la hotarele extreme ale vieței omenesce, la fericirea neamului sēu.

Trăiescă *fundatiunea Ioanū Otteteleşanū*, purcēsă din cea mai curată iubire de patriă și națiune; ear institutulū, ce se înalță pe temeliă atătū de solidă, sē înflorēcă și sē rodēcă, după dorința nebililorū fundatorī, din neamū în neamū!

DESPĂRȚEMINTELE ASOCIAȚIUNEI.

Despărțemintele Asociațiunei nōstre aū începutū a desvolta o activitate îmbucurătore.

Cu plăcere deschidemū rubrica acēsta pentru ele și ne-am bucura, decă în permanență am putē comunica totū lucruri interesante din vieța despărțemintelorū.

Facemū începutulū cu *despărțemēntulū Sibiū*, carele și-a ținutū adunarea generală în Ocna-Sibiuluiū la 9/21 Octobree a. c.

Adunarea a fostū bine cercetată. Numai din Sibiū aū participatū la ea preste 30 de inteligenți.

În loculū directorului Nicanorū Frateșiū, împedecatū prin morbū, o a condusū dnulū Parteniū *Cosma* ca delegatū alū comitetului centralū.

Din conclusele luate comunicămū pe următorele de interesū publicū:

1. S'aū creatū doue premii de câte 25 coróne pentru acei învățatorī, cari în grădinile scolare vorū dovedī mai mare progresū în cultivarea legumăritului.

2. S'a îndrumatū comitetulū, ca în cursulū anului procsimū sē nēsuēcă a înființa agenturī în comunele mai de frunte ale despărțemēntului.

3. S'a îndrumatū comitetulū despărțemēntului, sē recerce pre comitetulū centralū a dispune:

a) ca în „Transilvania“, organulū publicisticū alū Asociațiunei, sē se publice și lectură ușoră pentru poporū din sfera economiei de casă, a industriei și a comerciului;

b) ca fiă-care agentură, care se va înființa, se primescă câte unu esemplarū din „Transilvania“, decă acea agentură va aduna dreptū tacse de membri celū puținū 5 fl. la anū spre scopurile Asociațiunei. —

Cuvântulū de deschidere alū dlui *Cosma*, fiindū de interesū generalū, îlū publicămū întregū cum urmază:

Onorată adunare generală!

Înainte de asta cu 33 ani, când se părea a se ivi zorii libertății și egalității pentru toate popoarele patriei noastre, conducătorii naturali ai poporului român, cu clerul înalt în frunte, au înființatū o reuniune în scopul de a înainta literatura română și cultura poporului român, a aceluī popor, carele nu din vina sa, ci chiarū pentru virtuțile și trāincia sa, pentru alipirea sa cātrā limba, credința și obiceiurile sale strămoșesci, sute de ani devenise lipsitū de binefacerile libertății, fără care cultura unū poporū tocmai așa nu se pōte nasce și desvolta, precum nu se potū desvolta sēmēnăturile d-vōstre fără binefăcătoarele rađe ale sōrelui.

Era naturalū decī, ca atunci când se părea a se inaugura o epocă mai umană și pentru poporul român, fruntașii lui sē caute mijlōce pe toate terenele, ca sē-lū rădices cu pași repeđi din întunecimea, în care-lū adēncise instituțiunile barbare din vechime, ca cu o oră mai nainte sē-lū facā capace de a rivalisa cu compatrioții sei de alte limbi, cari favorisați de sōrte și grația privelegiilor, de cari saū bucuratū de secolī, erau mai înaintați în cultură, — și cu ei împreună se participe la conducerea și înflorirea patriei comune.

Este semnificativă pentru timpulū nostru cuvântarea, cu care episcopulū de atunci, fericitulū Șaguna, a deschisū conferința fondatorilorū Asociațiunei noastre la 21 Martiū 1861, din care voiū cita numai următoarele:

„Ear pentru noi este și mai ușorū sē ne împrietinimū cu acea convicțiune, că putemū fi norocoși în viața noastră, decă ne vom scī folosi de bunătățile puterilorū noastre trupesci și intelectuale, căci suntem *fiū unei patrii umane, culte și constituționale*, de aceea înzestrate cu astfel de legi, care promovēză binele privatū și obștescū prin *egala îndreptățire de drepturi*, înaintēză mijlōcele de cultură și civilizație, și așa legile patriei nostre sunt de natură progresivă, *desi într'unū punctū încā ne apasā, adecā în punctulū naționalității*, dar și în privința acēsta, *după cum sperămū, se vorū perfecționa legile patriei noastre*“.

„Este așa dară lucru prea firescū, că noi sciind chiamarea noastră ca omenī sociali, și înțelegēndū trebuințele noastre, precum și auzindū și înțelegēndū glasulū celū puternicū alū vēcului civilizatū, în care trăimū, nu putemū negliga acea datorie, cu carea suntem deobligați cātrā noi înșine și cātrā toți aceia, cari ne staū mai de aproape, adecā cātrā conaționali și compatrioții nostri“.

„Noi fără să ne lăsăm a ne răpi de nisce imaginații, simțim în noi o putință de a ne perfecționa pre noi și pre ai noștri prin mijlocele libertății naționale, și spre a ajunge aceea, ne-am hotărît a ne consolida într'o asociațiune bineorganizată, carea își face șieși de problemă promovarea literaturii și culturii poporului nostru român, precum și înaintarea industriei și a agriculturii în sinul nației noastre“.

Sub astfel de auspicii s'a concepută Asociațiunea noastră, și cu toate că fericitul Șaguna contempla posibilitatea unei activități „prin mijlocele libertății naționale“, totuși în cuvântul său de deschidere al primei adunări generale, ținute în Sibii la 23 Octombrie 1861, dice:

„Mărturisesc sinceru convingerea mea, că eu problema Asociațiunii noastre o caracterizez pe cât de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile unde se află ea, pe atâta și de serioasă și grea, pentru că cere o perseverență de fier și un sacrificiu din inimă“. Apoi încheie cu următorul apel:

„Domnilor! masa dulcui maicei noastre este pregătită pentru oșpeți mulți; maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte să îmbrace ea în haină de nuntă și poftesce la masă pe toți fiii săi, ca să strălucască și ea în și cu casa sa și să înnoască pe fiii săi, precum se înnoesc tineretele vulturelui“ ...

Dacă a fost grea problema Asociațiunii noastre, și dela membrii ei s'a cerut „o perseverență de fier și un sacrificiu din inimă“, și dacă a fost indicat apelul citat cătră toți fiii „maicei noastre“ înainte de asta cu 33 de ani, când poporul român nătră cele mai sanguinice speranțe pentru viitor și visa de „libertate națională“, — cu cât mai grea este ea astăzi? cu cât mai mari sacrificii se cer astăzi? și cu cât mai mare necesitate este de gruparea tuturor românilor în jurul Asociațiunii astăzi? când nu mai putem nici vorbi de „libertate națională“, când nici chiar pe terenul cultural nu ne putem lupta cu arme egale.

Noi, cari nu voim să cucerim sufletul de neromân, ci am fi buni bucuroși dacă am fi lăsați în pace să ne vedem de cultura noastră națională, nu ne putem adresa la guvern și la municipii ca să ne ajutore, precum pe întrecute ajutoră pe reuniunile culturale maghiare, pentru că numai odată ni-am luat voie — în 1881, se cerem și noi un ajutor pentru expoziția noastră, din sumele votate în bugetul țerei pentru expoziții industriale, dar nu numai ni s'a denegat ajutorul, ci ni s'a denegat chiar și dreptul de a aranja expoziția, sub cuvânt, că în statutele noastre nu se cuprinde acel drept.

Noi nu putem impune dare municipală pentru Asociațiune, cum a făcut președintele kultur-egyletului din Cluj, contele Bethlen Gábor în calitatea sa de comite suprem al Târnavelor, pentru reuniunea sa; nu putem face imputări guvernului, pentru că nu se interesază de cultura poporului român, nici nu putem pre-

tinde, ca municipiile să facă aruncuri culturale în favorul nostru pe toți locuitorii fără diferență de limbă, precum o face și o preține președintele kulturegyletului din Ungaria superioară, contele Károlyi István, pentru reuniunea ce o presidază.

Noi nu avem mecenai, cari să doneze averi mari Asociațiunei noastre, cum cu dreptu cuvântu se potu mândri că au reuniunile culturale maghiare, — pentru că noi toți suntem săraci.

La tóte acestea noi nu putemú nici cugeta, ci suntem avisați numai la puterile noastre fórté modeste, sleite de numărósele și grelele sarcini publice.

Dar cu tóte acestea nime nu va puté nega, că poporul românú de când a începutú a respirá în cât-va mai liberú în acéstá patriá, pe terenulú culturalú a progresatú fórté multú, ba în raportú cu starea lui de pe timpulú iobágiei mai multú decât compatrioții sêi de altá limbá.

Ear spiritulú de asociare, inauguratú în 1861 cu întemeierea Asociațiunei noastre, a produsú adevérate minuni la unú poporú, pe care lumea era aplecatá a-lú considera neaptú de culturá și de progresú.

„Unú razimú naționalității române se împlântá astăzi, și sperámú, că asemenea razime de aste și de alte forme se vorú împlânta și de aci înainte și mai multe și mai puternice“ — profeti eruditulú de piá memoriá Timoteiú Cipariú în discursulú, ce-lú rostí dreptú răspunsú la cuvântulú de deschidere la prima adunare generalá a Asociațiunei noastre, — și profetiá lui n'a sunatú în pustie.

Așa, rămânéndú între marginile statulú nostru — dela acelu datú încóce s'au înființatú și în Aradú o Asociațiune pentru literatura și cultura poporului românú, în Timișóra unú alumneú pentru studenți.

Reuniuni de femei resarú una după alta totú cu scopuri culturale. Abia înființázá reuniunea femeilocú din Sibiiú o scólá de fete, îndată-i urmézá cea din Abrudú, apoi cea din Șimleú, totú locuri, unde Asociațiunea noastră a prinsú adénci rădécini, — și sperámú, că în scurtú timpú și celelalte reuniuni vorú urma totú asemenea.

Abia constată Asociațiunea noastră necesitatea, și înființázá scóla superioară de fete cu internatú, — vine Blajulú și înființázá și elú, Aradulú asemenea, Brașovulú încă, și credemú că nici alte centre románesci nu se vorú lása îndérétú, pentru că necesitatea este mare, ear zelulú nu lipsesce.

Reuniuni de cântári s'au înființatú chiarú și prin comune rurale și sunt unú factorú fórté puternicú pentru cultura naționalá, atâtú la poporú, cât și la inteligință.

S'a făcutú începutulú și cu reuniunile agricole, care pécátú că nu se sporescú mai tare prin tóte comitatele locuite de románi ; căci acestea încă astăzi se bucurá încátva și de sprijinulú statulú.

Avem reuniuni de meseriași și de sodali.

Se mai amintescú și de frumosulú numărú alú institutelorú de creditú, cari asemenea sunt unú factorú puternicú și culturalú,

tóte înființate din puterea poporului român, eflucs ală trăiniciei și culturei acestui popor.

Nu voiú mai înșira ací numerósa inteligență și tóte instituțiunile culturale, fondurile și fundațiunile, care le-a produsú geniulú român de aní 33 încóce; le cunósceți cu toți, le cunósce lumea, me márginescú numai a mái constata odatá, cá amú progresatú cu pași repeđi.

Nu ne este permisú însé se stagnámú, pentru cá stagnarea pe terenulú culturalú astáđi este identicá cu mórtea naționalá.

Fiá-care în sfera sa de activitate se cuvine sê contribue după puterile sale la înaintarea márețului scopú alú Asociațiunei.

Literatulú cu opurile sale, preotulú și învățatoriulú dela sate cu esemplu bunú, cu sfaturi și învățaturi în sinulú poporului, avutulú cu mái multú, sêraculú cu denarulú seu.

Pe acestú terenú nimicú nu este puținú, sêmênța de muștarú produce falniculú finicú.

Se inaugurámú o activitate mái viuá și intensivá josú în poporú, ca apoi cu atâtú mái multú se putemú pretinde dela conducerea centralá.

Despărțemintele aú o chiámare fórte ponderósa în organismulú Asociațiunei nóstre, pentru cá prin ele vine comitetulú centralú în atingere cu poporulú, și totú numai prin ele póte veni în poziție de a-și împlini datorințele cu bunú rêsultatú.

Abstracție făcêndú dela partea materialá a lucrului, care încá trebuie consideratá la loculú sêú, nu se póte cumpêni folosulú culturalú și în fine chiarú și materialú, ce l'arú produce pentru poporú, decá s'ar esecuta §-lú 5 din regulamentulú în fiá-care comuná, mái virtosú în serile lungi de earná, când în multe locuri poporulú, fără ocupațiune suficientá, își petrece timpulú cu lucruri, cari îi ruinézá și sánátatea și averea.

A procura câte o bibliotecá poporalá de produse literare folositoare;

a îndemna pe plugari, ca în societate sê-și procure mașine agronomice și a le ceti instrucțiunii despre modulú folosirei lorú;

a stáruí ca pe lângá scólele poporale sê se înființeze și susținá scóle de pomáritú, de viieritú și de legumí;

a ține învățaturi poporale despre economie, industrie și comerciú și despre lucruri, cari stricá și folosescú atâtú singuraticilorú, cât și întregulú poporú;

a îndemna poporulú, ca se îmbráțișeze deosebitele ramuri de industrie și de comerciú, și ca sê înființeze însoțiri între sine despre întreprinderi folositoare.

Acestea sânt dispozițiunile §-lui 5 din regulamentulú, ear ca tóte acestea sê se póta întreprinde, este suficientú, decá într'o comuná se aflá 4 indiviđi, cari, ca membri ai Asociațiunei, fiá chiarú și numai ajutatori, formézá o agentúrá.

Eu credú, cá chiarú și în cea mái sêracá comuná, unde este preotú sêú învățatoriú, se póte înființa câte o agenturá, și dacá

și nu toate, dar câte-va din dispozițiunile §-lui 5 se pot executa cu folos, ear în o comună puternică, cum este acesta, cu un popor atât de deștept și laborios, cum sunt Ocnerii, cari se poate dice că aproape toți sunt și sciutori de carte, sum convins, că se poate face și mai mult în interesul culturai naționale, decât dispune §-lă 5 din regulament.

Ve salut, domnilor, și invitându-ve ca cu tot zelul să conlucrăm la înaintarea scopurilor Asociațiunei noastre, dechiară adunarea generală de deschisă!

FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢIŢ.

TransportŢ din Nr. 9 1607 fl. 81 cr. și 9 lei.

Ex. 566—1893. Colectante RubinŢ PatiŢa, avocatŢ: Georgie FlavianŢ, locot.; Georgiu SpatarŢ, locot.; SilviŢ PatiŢa, locot. de of.; IlarionŢ RusanŢ, medicinistŢ; D. PopovicŢ, medicinistŢ; Elia CiugudeanŢ; StefanŢ CacoveanŢ, s. jude reg. câte 1 fl.; RubinŢ PatiŢa avocatŢ 5 fl.; Ana PatiŢa n. RaŢiŢ 5 fl.; IgnatŢ Borzea 50 cr.

Suma 20 fl. 50 cr.

TransportŢ 1628 fl. 31 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 394—1894.

ProcesŢ verbalŢ

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŢ, ținută în SibiiŢ la 6 Septembrie 1894 n.

Președinte: IoanŢ Micu-MoldovanŢ, președinte. Membrii prezenți: Dr. IlarionŢ PușcariŢ v.-președinte, IoanŢ V. Russu, I. St. Șuluțiu, Z. Boiu, I. Papiu, Partenie Cosma, IoanŢ Crețu, I. PopŢ de Galați și N. ToganŢ bibliotecariŢ.

SecretariŢ: Dr. V. Bologa.

Nr. 166/340. Se prezintă protocolele adunării generale a Asociațiunei, ținute în SebeșulŢ săsescŢ la 26 și 27 AugustŢ anulŢ curentŢ, spre a se luă dispozițiile necesare cu privire la executarea concluserŢ adunării generale.

Din cuprinsulŢ protocolelorŢ se constată următoarele:

a) s'a luatŢ concludulŢ să se publice în organulŢ Asociațiunii cuvântulŢ presidialŢ rostitŢ la deschiderea adunării dimpreună cu disertațiunile cetite în acea adunare: „Pentru ce s'aŢ romanisatŢ

Dacii mai ușor ca alte popóre?“ de Bașiliu Bașiota, jude regescă în pensiune, și „Fundatiunea Ioană Otteteleșană“, de Zacharia Boiu, secretariu I. ală Asociațiunei;

b) s'a luatū la cunoscință raportulū comitetului despre activitatea sa pro 1893;

c) s'au declaratū de membri ai Asociațiunei membri noi înșinauși la comitetū dela adunarea generală din 1893 până la cea din 1894, conformū listei prezentate;

d) s'a îndrumatū comitetulū a întreprinde toți pașii de lipsă, pentru ca interesulū față de Asociațiune să crească și numărulū membrilorū să se sporască, și să se întreprindă toți pașii posibilī, pentru ca în orașele Gherla, Turda și Deva să se înființeze despărțeminte;

e) s'a autorisatū comitetulū, ca suma de 50 fl., ce o a colectatū și o a transpusū la comitetulū centralū dlū Gregoriū Maiorū cu scopū de a se înființa bibliotecī populare ambulante, să o pótă conferi acelora dintre despărțemintele Asociațiunei, cari vorū înființa pe teritoriulū lorū mai întâiū asemenea bibliotecī;

f) s'a îndrumatū comitetulū, ca să recomande despărțemintelorū Asociațiunei, a alege astfelū de delegați pentru adunările generale, cari potū satisface mandatulū priimitū;

g) s'a autorisatū comitetulū, ca stipendiulū de 500 fl., creatū prin concludulū Nr. 24 lit. b) alū adunării generale din 1891 pentru elevi, cari se vor perfecționa în musică instrumentală ca puteri didactice pentru scōla de fete a Asociațiunei, s'el pótă conferi în anulū scolarū procsim eventualū și pentru musica vocală fără îndatorirea stipendistulū de a servi scōlei Asociațiunei;

h) s'a transpusū comitetulū spre competentă afacere cererea dlū Iuliū Vuia, învățatoriū în Comloșulū-mare (Bănatū) pentru unū ajutoriū în bani, spre a putē scruta unele archive din Pesta, Viena ș. a. în scopulū completării opulū seū „Istoria scōlelorū nōstre dincōce de munți“, și pentru ca să i se dee gratuitū fōia Asociațiunei dela întemeierea ei;

i) s'a aprobatū rațiociniulū Asociațiunei pro 1893, și s'a datū absolutoriū comitetulū;

k) s'a votatū bugetulū Asociațiunei pro 1895;

l) s'a decisū, la propunerea comitetulū, ca fondurile mai mici ale Asociațiunei, și anume: fundatiunea anonimă Brașovū, cea Conțiană, apoi cea Tofaleană și fundatiunea Țiție, cari n'au destina-

țiunii speciale, să se îngremieze la fondul general al Asociațiunii, ear depositul Hangea să se dea reuniunii meseriașilor români din Brașov;

m) s'a decis, să se porțe la cassa centrală o carte specială pentru toți membrii Asociațiunii, și această carte, pe cât e cu putință, să se completeze și cu numele membrilor din trecut;

n) să se introducă în cartea de aur numele binefăcătorilor Asociațiunii;

o) membrii noi ai Asociațiunii, declarați în adunarea generală din 1894;

p) s'a ales de secretariu al II-lea al Asociațiunii și membru suplent al comitetului, pe restul periodului present, Dr. Vasile Bologa, profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii;

q) s'a decis ca să se țină procsima adunare generală a Asociațiunii în opidul Blaj;

r) s'au încassat tacse de membri în total 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aur.

Întru esecutarea acestor concluse ale adunării generale, comitetul decide:

ad p. *a)* spre scire, având a se transpune cuvântul presidial cu disertatiunile respective la redacțiunea organului Asociațiunii spre publicare;

ad p. *b)* spre scire;

ad p. *c)* se însărcinează biroul, a provede cu diplome pre membrii noi ai Asociațiunii, declarați de atari în adunarea generală din 1894;

ad p. *d)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni cu propunere pentru esecutarea conclusului;

ad p. *e)* spre scire, rămânând în sarcina biroul a veni cu propunere la timpul se pentru esecutare;

ad p. *f)* spre scire, cu aceea, ca să se comunice conclusul adunării despărțemintelor Asociațiunii, făcându-le cunoscut, ai căror delegați emșiși nu s'au prezentat;

ad p. *g)* servesce spre scire, ear stipendiul de 500 fl., devenit vacant pro 1894/5, se votază pe acest an dnului Ioan Demian din Balșa (comitatul Hunedórei), de present elev în anul al II-lea la conservatoriul de musică din Lipsa, spre continuarea studiului se în arta musice vocale la numitul conservatori;

ad p. *h)* spre scire, însărcinându-se biroul a veni la timpul se cu propunere pentru esecutare;

ad p. i) spre scire;

ad p. k) spre scire, având a se transpune bugetul pro 1895 la cassa Asociațiunei;

ad p. l) spre scire, având a se comunica conclusul oficiului de cassă alu Asociațiunei, spre conformare;

ad p. m) spre scire, încredințându-se biroulu a purta cartea fundamentală a membriloru Asociațiunei;

ad p. n) spre scire și conformare;

ad p. o) spre scire, însărcinându se biroulu a provedé pre membrii noi ai Asociațiunei cu diplome;

ad p. p) spre scire;

ad p. q) spre scire, având a se comunica conclusul despărțământulu Asociațiunei din Blajă, ca la timpul se se se pună în conțelegere cu comitetul centralu, spre efeptuirea pregătiriloru necesare pentru ținerea adunărei generale din 1895 în opidulu Blajă;

ad p. r) spre scire, cu observarea, că suma de 407 fl. 20 cr. și 20 franci în aură, s'a transpusă la cassa Asociațiunei.

Nr. 167/129. Se presentă cererile întrate la concursul publicatū de aici sub Nr. 129/1894, pentru conferirea celoru de ce stipendii à 50 fl. create pro 1894/5 din subvențiunea priimită dela „Albina“ pentru elevele adăpostite în internatulū scōlei de fete a Asociațiunei, și anume dela:

George Lazar de Purcăreți, protopopū; Alecsandru Filipū, notariū în Lugojulū inferiorū; Petru Iacobescu, preotū în Vereșmort; Iovu Caba, diurnistū în Chișineū; Dr. Liviu Branū de Lemény, protopretorū în Seliște; Pompiliū Piso, proprietariū în Coveș; Maria Tordășanū din Orăștie; Ioanū Todescu, preotū în Buciumū-Cerbū; Maniū Lungu din Reșinari; Nicolaū Ivanū, protopopū în Alba-Iulia; Augustinū Cosma, preotū în Feiurd; Toma Neamțiu, învățatoriū în Dobra; Constantinū Popovicī, notariū în Sadu; Petru Rimbaș, comptabilū de bancă din Brad; Dr. Sofronū Comșa, medic în Arpașulū inferiorū; Dr. Nicolaū Calefariū, medic în Seliște; Constantinū Costin, profesorū în Bradū; vėduva Elena Tivadar, învăț. în Csomokō; Victoru Florescu, notariū în Dobești, și Ilie Bucșa, notariū în Colțirea. Cele două din urmă întrate după terminū.

Stipendiile à 50 fl. pro 1894/5. se votéză elevelorū, cari s'au împărtășitū de ele și în anulū trecutū, anume următorelorū:

— *Carolina Lazară* (cl. II.), *Emilia Iacobescu* (cl. III.), *Emilia Caba* (cl. III). *Silvia Piso* (cl. IV.), *Sidonia Todescu* (cl. IV. elem.). *Cornelia Neamțu* (cl. IV.), *Valeria Popoviči* (cl. I.), *Zoe Rimbaș* (cl. III.) *Maria Comșa* (cl. III.) și *Roma Costin* (cl. IV).

Nr. 168/347. Dlă *Cornelă Stefanoviči* din *Tărășeni* (Bucovina), cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fie primită în internatulă scôlei de fete a Asociațiunei eleva *Eugenia Manesculă*, pe lângă reducerea tacseï de întreținere.

— Nefindă în internatulă scôlei locuri cu prețuri reduse, cererea nu se pôte încuviința, se atrage însă atențiunea petentelui la stipendiile menite pentru elevele interne.

Nr. 169/346. Dómna *Maria Streulea* din *Sibiiă*, cu datulă 3 Septembrie 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. nepôta sa *Ioana Streulca*, elevă esternă pe clasa II-a la scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințeză, având a se aduce la cunoscința direcțiunei scolare.

Nr. 170/342. Dlă *Lazară Prașca*, cancelistă în *Sibiiă*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere să fiă dispensată dela solvirea didactrului pro 1894/5 și a tacseï de înscriere pentru fiica sa *Elisaveta*, elevă esternă în clasa I. dela scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se aprobă încât privesce didactrului pro 1894/5; dela solvirea tacseï de înscriere însă, care face odată pentru totdeuna 2 fl., nu se pôte dispensa.

Nr. 171/344. Dna *Maria Reou*, văduvă din *Sibiiă*, cu datulă 1 Septembrie 1894. cere se fiă dispensate dela solvirea didactrului și pre 1894/5, ficele sale *Aurelia* și *Valeria*, eleve esterne la scôla civilă de fete a Asociațiunei.

— Se aprobă.

Nr. 172/339. Dlă *Ioană Băbuțiă*, cassariulă despărțământului Asociațiunei din *Abrudă*, cu datulă 26. Augustă 1894. transpune consemnarea membriloră Acociațiunei, cari aă solvită tacsele pro 1894, și restante, dimpreună cu suma de 447 fl. 85 cr. încassată la adunarea generală a despărțământului, ce s'a ținută în *Ofenbaia* la 12 Augustă 1894, și cu alt prilejă.

Arată mai departe, că la acea adunare generală s'aă înscrisă doi membri noi pe viță, și anume dna *Ana Filipă*, soție de avocată din *Abrudă*, și „*Munteana*“, societate de economi și credită în *Ofenbaia*, solvindă câte 100 fl. și 1 fl. pentru diplomă; eară de

membri ordinari s'au in scrisu dni: Ioanŭ Isايا Tordai, ieromonach ŝi preotŭ gr. cat. in Ofenbaia; Demetriŭ Goia, preotŭ greco-ort. in Sohodolŭ-Peleş; Iulia Pitic din Ofenbaia; Nicolaŭ Todoranŭ, invetatoriu in Ofenbaia; Vasile Ganŭ, preotŭ gr. ort. in Salciua de susŭ; Ioanŭ Mladinŭ, proprietariu in Ofenbaia; Aureliŭ Candrea, preotŭ gr. cat. in Lupşa ŝi Leonidas Grita, hutman in Ofenbaia.

In sfersitu cere se se trimita fŭia Asociaŭionei ŝi pe anii precedentii acelorŭ membri, cari au solvitŭ tacsu in anulŭ acesta pe mai multŭ ani deodata.

— Raportulu servesce spre placuta scire, ŝi se adeveresce priimirea sumei de 447 fl. 85 cr. tacsu de membri pro 1894 ŝi restante; membrii noi, ŝi anume: Dna Ana Filipŭ, soŭie de avocatŭ ŝi „Munteana“, societate de creditŭ ŝi economii, se declara de membri pe vieŭta ai Asociaŭionei; ear dni I. Isايا Tordai, Demetriŭ Goia, Iulia Pitic, N. Todoreanŭ, Vasilie Ganŭ, I. Mladinŭ, Andreiu Candrea ŝi Leonidas Grita se declara de membri ordinari ai Asociaŭionei ŝi se provedu cu documente de legitimare pana la procsima adunare generala a Asociaŭionei.

In legatură se insarcineză biroulŭ, a trimite fŭia Asociaŭionei din anii trecuti pentru acei membri, cari au solvitŭ ulteriorŭ tacsu pe mai multŭ ani deodata, incat se mai afla esemplare din acei ani in archivulu Asociaŭionei.

Nr. 173/335. Dnulŭ Ioanŭ Ghermanŭ, directorulu despărŭtēmentulu Asociaŭionei din Blajŭ, cu datulu 23 Augustŭ 1894. transpune consemnarea membrilorŭ Asociaŭionei, cari au solvitŭ tacsu pro 1893 ŝi 1894, la adunarea generala a despărŭtēmentulu aceluia, ŭinuta in 12 Augustŭ anulŭ curentŭ dimpreună cu suma de 154 fl.

Din consemnare se vede, că s'au in scrisu de membri noi urmatorii: Dna „Nina“ Cerchedi n. Ciato din M.-Oşorheiŭ de membru fundatorŭ cu tacsu de 200 fl.; dni David Radeş, inspectorŭ silvanalŭ in Blajŭ, Dr. Demetriŭ Radu, protopopŭ in Bucuresci ŝi Simeonŭ Moldovanŭ, proprietariu in Cergăulu mic, de membri ordinari, solvindŭ tacsu de 5 fl. ŝi cate 1 fl. pentru diplome.

S'au mai insinuatŭ de membri noi dni: Georgiu Mezei, proprietariu 3 fl.; Dr. Liciniu Popŭ, profesorŭ 1 fl.; Iuniu Brutŭ Micu, cancel metrop. 1 fl.; Laurentiu Pascu, canc. metrop. 1 fl.; Sofronŭ Stanŭ, comptabilŭ ŝi Teodorŭ Radu, preotŭ in Meşcreacŭ 1 fl.; fără a solvi deplinŭ tacsu prescise.

— Consemnarea membriloră servece spre scire, adevărindu-se primirea sumei de 154 fl., tacse dela membri pro 1894 și restanțe și de 200 fl. trimisă cu datulă 4 Septembrie 1894, în numele dnei Nina Cerghedi prin dlă Iuniu Brută Hodoșiu, directoră de bancă în Blajă. Membri noi, și anume: dna Nina Cerghedi n. Ciato, s'a declarată de membru fundatoră ală Asociațiunei în adunarea generală din anulă acesta, ear dni: David Radeș, Demetriu Radu și Simeonă Moldovană s'aă declarată de membri ordinari ai Asociațiunei și se provedă ce diplome. Membri noi insinuați, fără a solvi tacsele deplină, se voră declara de membri ordinari, după ce voră completa, respective vor solvi tacsele prescise.

Nr. 174/319. Direcțiunea despărțemântului Asociațiunei din Brașovă, cu datulă 31 Iuliu (pres. 21 Augustă) anulă curentă, Nr. 578. transpune lista rectificată a membriloră Asociațiunei din acelu despărțemântă, și protocolulă subcomitetului din ședința dela 19 Iuliu v. anulă curentă, cu 50 fl. tacse dela 10 membri ordinari încassate pro 1893.

Din cuprinsulă protocolului se vede, că s'aă esmisă doi delegați la adunarea generală á Asociațiunei din anulă curentă și s'aă luată dispoziți, ca să se țină adunarea generală a despărțemântului mai spre toamnă.

— Spre scire cu aprobare, adevărindu-se priimirea sumei de 50 fl. tacse de membri pro 1893.

Nr. 175/322. Direcțiunea despărțemântului Asociațiunei din D. S. Martină cu datulă 20 Augustă 1894. transpune spre revissuire protocolulă subcomitetului din ședința dela 18 Augustă anulă curentă.

Din cuprinsulă protocolului se vede, că s'aă luată dispoziți pentru înapoierea listeloră în favorulă fondului „George Barițiu“ și pentru încassarea tacseloră restante de membri; mai departe cu privire la ținerea adunarei generale a despărțemântului mai spre toamnă, și s'aă esmisă ca delegați la adunarea generală a Asociațiunei dni: Vasile Zehan, avocată și Petru Nireșteanu.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 176/331. Dlă Nicolaă Albani, învătătoră în Sămbăta de josă, cu datulă 22 Augustă 1894. presentă ună esemlară din lucrarea sa „Prăsierea rațională a galițeloră“ pe lângă rugarea: să se cumpere ună numără ore-care spre lățirea acestei lucrări, în care casă dănsulă este aplicată a acorda dela fiă-care esemlară,

ce costă 50 cr., unŭ rabatŭ de 20 cr. pentru vre-unŭ scopŭ alŭ Asociațiunei.

— Neavând Asociațiunea librăria propriă, nu se pôte angaja la asemenea compromisŭ, din care causă cererea nu se pôte lua în considerare.

Nr. 177/329. Tinerulŭ Ioanŭ Rinea, studentŭ în scólele civile din Făgărașŭ, cu datulŭ 17 Augustŭ 1894. cere unŭ ajutorŭ anualŭ dela Asociațiune, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu asemenea menire, cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 178/328. Dlŭ Gavriilŭ Hango, preotŭ în Sibiiŭ, cu datulŭ 22 Augustŭ 1894. presentă pentru archivulŭ Asociațiunei o copie de originalulŭ diplomei de nobilitate a familiei nobile române Almassy (Ioannes, Georgius et Andreas Almásy, respective „de Almas“), ađi locuitoare în Deva.

— Spre plăcută scire, având a se transpune dlui I. cav. de Pușcariŭ pentru întrebuiințare la publicarea opului seŭ referitoriŭ la documentele familiilorŭ nobile române.

Nr. 179/324. Tinerulŭ George Puflea, absolventŭ de cl. IV normală din Mediaș, cu datulŭ 7 Augustŭ (pres. 21 Augustŭ) 1894. cere unŭ ajutoriŭ de 25 fl. la anŭ, spre a puté continua studiile.

— Din lipsa de mijlóce cu acésta menire cererea nu se pôte încuviința.

Nr. 180/311. Dna Sofia Vasilie, văduvă din Sibiiŭ, cu datulŭ 16 Augustŭ 1894. cere se fiă dispensată dela solvirea didactrului și pro 1894/5. fiica sa Sofia, elevă în cursulŭ complementarŭ la scóla de fete a Asociațiunei.

— Se încuviințeză.

Nr. 181/350. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei, cu datulŭ 6 Septembrie 1894. împărtășesce acestui comitetŭ, că în 5 Septembrie anulŭ curentŭ a primitŭ 53 fl. dela dlŭ Gregoriŭ Venter, avocatŭ în Aradŭ, spre următóriulŭ scopŭ: „50 fl. don pentru fondulŭ scólei și alŭ internatului“, 1 fl. pentru regulamentulŭ internŭ și alŭ cursului complementarŭ și 2 fl. ca tacsă de înscriere pentru fiica sa în cursulŭ complementarŭ, pentru care cere însé se se permită a se presenta numai prin 15—20 Septembrie anulŭ curentŭ din causă familiară.

Comunică mai departe, că a înmatriculatŭ pre numita elevă și pe lângă condițiunea cerută de părintele seŭ, reținându tacsă de

înscrisere în sumă de 2 fl. și 1 fl. pentru regulamentul cursului complementar și monografia, ce i s'a trimisă dela direcțiune; eară donul de 50 fl. dimpreună cu hârtia marinimosului donator, cu datul 2 Septembrie 1894. le transpune aici pentru competență afacere, pe lângă părerea: să se voteze acastă sumă ca stipendiu pro 1894/5. elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care se pregătesce pentru cariera învățătorescă și este deja înmatriculată pro 1894/5 la școala de fete a Asociațiunei.

— Marinimosul donu de 50 fl. se primesce cu mulțemită și sub titlul „stipendiul Venter“ se votează pentru anul școlar 1894/5 elevei interne Maria Turdășană din Orăștie, care dorește a se pregăti de învățătore; ear celelalte dispoziții, luate în cestiune de direcțiunea școlară, servesc spre scire.

Nr. 182. Pentru verificarea procesului verbalu,

— Se designează membri: I. Papiu, I. Crețu și I. Popu de Galați.

Ședința se încheiă.

D. u. s.

Ioană M. Moldovană m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 14 Septembrie 1894 n.

Ioană Popu m. p.

Ioană Papiu m. p.

Ioană Crețu m. p.

Nr. 411—1894.

Procesu verbalu

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiu la 4 Octombrie 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarionu Pușcariu, vice-președinte.
Membrii prezenți: Ioană Hannia, I. V. Russu, I. Papiu, P. Cosma, Z. Boiu, I. Crețu, L. Simonescu și N. Toganu, bibliotecari.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 183/188. Se prezintă cererile intrate în urma concursului publicat de aici sub Nr. 188/1894, pentru conferirea unui stipendiu de 60 fl. din fundațiunea „Marinovicu“ studenților români de gimnasiu ori școlă reală, și anume dela:

Ioană Muțiu, cl. III. gimn. în Sibiu; Nicolau Șoneriu, cl. III. gimn. în Brașov; Dionisiu Romanu, VIII cl. în Mediaș; Victoru Făgăraș, cl. II. gimn. în Sibiu; Ioană Ciuleiu, cl. VII.

gimn. în Braşovă; Alecsandru Vasilie, cl. VI. gimn. în Sibiiu; Ilie Brana, cl. VIII. gimn. în Sibiiu; George Cosma, cl. V. gimn. în Sibiiu; George Ivanu, cl. II. gimn. în Blajă; George Cuteanu, cl. VI. gimn. în Sibiiu; Ioană Comanicu, V. cl. gimn. în Braşovă; Alecsandru Radu, VI. cl. gimn. civ. în Bistriţă; Iosif Boca, IV. cl. gimn. în Gherla; Aurelă P. de Harşianu, II. cl. gimn. în Sibiiu; Vasilie Şpanu, III. cl. gimn. în Sibiiu; Victoră Chidu, II. cl. gimn. în Sibiiu; Teodoră Şuteu, I. cl. civ. în Bistriţă; Emiliă Cigăreanu, IV. cl. civ. în Turda; Victoră Maioră, IV. cl. gimn. în M.-Oşorheiă; Nicolaă Benţia, III. cl. reală în Sibiiu; Eugenă Piso, VII. cl. gimn. în Sibiiu; Beniamină Popă. I. cl. gimn. în M.-Oşorheiă şi George Lupşă, II. cl. reală în Deva, — cea din urmă intrată după termină.

— Stipendiulă de sub întrebare se votăză unanimă tinerulă Eugenă Piso din Rechita, studentă în a VII. cl. la gimnasiulă evangelică-lutherană din Sibiiu.

Nr. 184/288. Dlă Floriană Rusană, preotă şi cassariă ală despărţemântulă Asociaţiunei din Alba-Iulia, cu datulă 8 Augustă 1894. transpune 55 fl. tacse pro 1894 dela 11 membri ordinari din aceluă despărţemântă.

— Spre scire, cu observarea, că banii s'aă transpusă la cassa Asociaţiunei dimpreună cu consemnarea membriloră.

Nr. 185/343. Dlă Andreiă Cosma, avocată în Şimleă şi cassariă ală despărţemântulă Asociaţiunei din Selagiă, cu datulă 2 Septembrie 1894. transpune protocolulă adunărei generale a despărţemântulă aceluia. ţinute în Şomcuta mare la 9 Augustă anulă curentă, dimpreună cu 424 fl. tacse de membri şi acţiunea Nr. 354. a băncei „Someşana“ în preţulă tacsei de membru pe vieţă dela dlă Gavriilă Barbu.

În legătură cu acestă actă, cu datulă 11 Septembrie a. c. transpune acţiunea Nr. 466, totă de ale băncei „Someşana“ în preţulă tacsei de membru fundatoră ală Asociaţiunei dela dlă Nicolaă Nilvană, avocată în Şomcuta-mare.

Din cuprinsulă protocolulă se constată următorele:

a) s'a urmărită cu multă interesă mersulă învăţemântulă poporală pro 1893/4; pe teritoriulă aceluă despărţemântă, constătându-se cu acurateţă numărulă prunciloră obligaţi a frecuenta scôla, şi anume: la scôla de tôte ăilele 10077, la scôla de repetiţiune 3120, în totală 13197; dintre aceştia scôla de tôte ăilele aă frecuentat'ă 6315, ear scôla de repetiţiune 1263; premiaţi la esamene, în mare parte prin privaţi, aă fostă 354 scolari şi 197 scolărite; la scôle mai înalte din aceluă despărţemântă sunt 172 tineri, ear la meserii 47;

b) s'a autorisată subcomitetulă despărţemântulă, a continua cu „colecta crucerilă“ pentru înfiinţarea ună fondă întru ajutoarea scôleloră şi învăţatoriloră seraci, avându a constitui agentură prin despărţemântă, conformă Ş-lui 24 din Regulamentă;

c) s'a însărcinat subcomitetul, a urga restituirea listelor împărțite pentru colecta la fondul „George Barițiu“.

d) s'a aprobat raționamentul oficiului de cassă al despărțământului pe anul din urmă. din care se vede, că fundațiunea „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române sëlăgene, astăzi numeră 390 fl. 59 cr., din care sumă 299 fl. sunt în acțiuni de ale băncii „Silvania“ și 91 fl. 59 cr. sunt depuși la acea bancă cu libelul Nr. 395; ear din suma de 50 fl., ce s'a pusă la dispoziția subcomitetului prin adunarea generală precedentă pentru trebuințele curente, s'au spesat 26 fl., rezultându un rest de 24 fl. 12 cr., depusă la banca „Silvania“ cu libelul Nr. 245;

e) s'au înscris de membri noi ai Asociațiunei următorii:

Membrii fondatori: dl Iosif Pop, fost deputat dietal, consilier regesc și avocat în Șomcuta-mare, solvind 200 fl.; dl Nicola Nilvan, avocat în Șomcuta mare. solvind 100 fl. în numerari și 100 fl. prin acțiunea băncei „Someșana“ Nr. 466.

Membri ordinari pe vieta dl Gavriil Barbul, proprietari în Mocira, solvind 100 fl. prin acțiunea băncii „Someșana“ Nr. 354.

Membri ordinari cu tace anuale dñi: Vasiliu Indre, protopretori în Șomcuta-mare; Dr. Corneliu Pop, avocat în Oradea-mare; Dr. Victor Marcu, avocat în Șomcuta-mare; Ioan P. Lazar, contabil în Șimleu; Elia Pop, învățatori în Șomcuta mare; Ioan Ch. Dragomir, protopop în Naprădea; Teofil Dragomir, posesor în Lupoia; Ioan Pop, proprietari în Domnin; Florian Cocian, avocat în S.-Cseh; Demetriu Suci, avocat în S.-Cseh; Elia Bucșia, notariu în Colțirea; Michail Bohățel, proprietari în Supurul de sus; Teodor Lengyel, preot în Stremțiu; Ioan Șerb, protopop în Șomcuta mare; Teodor Pop, protopop în Ortelec; Stefan E. Cucu, preot în Peer; Gavriil Dragoș, notariu în Hideaga; Augustin Mosolygó, preot în Techisșu; Vasiliu Dragoș, avocat în Șomcuta mare; Ioan Savanyu, avocat în Satmar și Augustin Mărcușiu, cassariu de bancă în Șimleu;

s'au încassat ulterior tacele dela 3 membri vechi: 15 fl., și dela 10 membri ajutatori 13 fl., în total s'au încassat 437 fl. și doue acțiuni à 100 fl., din care sumă 424 fl. dimpreună cu acțiunile s'au transpus aici, ear 13 fl. s'au reținut pentru trebuințele despărțământului; prin urmare la subcomitet se află acum, pentru trebuințele curente dimpreună cu restul din anul trecut 37 fl. 12 cr.;

f) s'a constatat la protocol adenc simțita lipsă pentru înființarea unei școle de fetițe pe lângă cea de băieți în Șomcuta mare;

g) s'a constituit despărțământul pe un nou period de 3 ani, alegendu-se directori: dl Alimpiu Barbolovic, vicariu; ear membri în comitet dñi: George Pop de Basesș, Iosif Pop, Andrei Cosma, Florian Cocian, Ioan Serbu, Nicola Nilvan,

Dr. I. Nichita, Dr. I. Maniu, Augustin Vicașiu, Dr. Cassiu Maniu. Teodoru Popu și I. P. Lazaru;

h) s'a acceptat între vii urale premiul de: o vacă cu vițel și o scrofa cu porci, oferit și pentru anul acesta pe cale telegrafică pentru învețatorii mai diligenți din acel despărțământ, prin dl George Popu de Băsești, mare proprietariu, astăzi prisionier de stat în Vașu, și s'a încredințat subcomitelului conferirea premiului;

i) ca delegați la adunarea generală a Asociației din anul acesta, s'au esmis dñii: Ioan Serbu, protopop și Nicola Nilvanu, avocat în Șomcuta mare;

k) s'a luat concludusul, să se țină procsima adunare generală a despărțământului în Șimleul Silvaniei.

— Protocolul servește spre plăcută scire cu aprobare, lăudându-se zelul despărțământului, care acum, ca și în trecut, îndeplinește cu adevărată bărbăție scopurile culturale ale Asociației; se adevărește primirea sumei de 424 fl. împreună cu cele două acțiuni ale băncii „Someșana“ Nrii 466 și 354, ca taxe de membri vechi și noi; membri înscriși acum de nou pct. 5. a), b) și c) se declară de membri ai Asociației și se provădu cu documente de legitimitate până la procsima adunare generală a Asociației; ear cu privire la fundația „Dr. Ioan Nichita“ pentru școlile române șelăgene, care constă astăzi din 390 fl. 59 cr.; se recercă direcția despărțământului să o transpună la casa centrală a Asociației, conform §. 17 din Regulament și în consecință cu decisiul adunării generale a despărțământului aceluia din 1892, spre a se administra aici în sensul literelor fundamentale.

Nr. 186/356. Oficiul de dare din locu, cu datul 5 Septembrie 1894, Nr. 1820. cere să se comunice numele funcționarilor Asociației, pentru încassarea competenței erariale după remunerațiile, ce primescu.

— Se transpune la oficiul de casă al Asociației, spre competența afacere.

Nr. 187/353. Dl George Oros, notariu în pensie din locu, cu datul 6 Septembrie a. c., cere dispensarea fiicelor sale Aurelia și Veturia, eleve la șola de fete a Asociației, dela solvirea didactului pro 1894/5, și iertarea restului din anul trecut.

— Se încuviințază cererea.

Nr. 188/392. Direcția șolei civile de fete a Asociației cu datul 26 Septembrie a. c., Nr. 116, așterne protocolul conferenței corpului didactic dela acea șolă, din 8 Septembrie a. c.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 189/355. Dl Ioan Boroșiu, parochu gr. cat. și asesoru consistorialu, transpune pentru biblioteca Asociației opul se: „Ierarhia bisericăscă, seș esplicarea ceremonilor sacre prescrite la chirotonirea gradelor s. ierarhice“. Gherla 1894.

— Spre scire, cu mulțemită, pe lângă observarea, că s'a transpusă la biblioteca Asociațiunei.

Nr. 190/352. Direcțiunea despărțământului Asociațiunei din Sebeșul săsescă, cu datulă 5 Septembrie 1894. Nr. 1 transpune 30 fl. tacse de membri pro 1893 și 1894.

— Spre scire, cu observarea, că suma de 30 fl. s'a transpusă la cassa Asociațiunei dimpreună cu consemnarea membrilor, cari aū solvită, spre publicare.

Nr. 191/393. Dna Carolina Man, n. Colbasi, veduvă în Sibii, cu datulă 30 Septembrie 1894 cere să fiă dispensată dela solvirea didactului și pro 1894/5, fiica sa Cornelia, elevă în cursul complementar.

— Se încuviințază.

Nr. 192/399. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 30 Septembrie 1894. presentă darea de sémă despre starea cassei Asociațiunei cu finea pătrariului III. din 1894.

— Spre scire.

Nr. 193/400. Cassariulă Asociațiunei, cu datulă 1 Octombrie 1894, presentă conspectulă membrilor Asociațiunei, cari aū solvită tacsele în lunile Iuliu-Septembrie 1894, în sumă totală de: 2735 fl. 42 cr.

— Spre scire, avënd a se transpune redacțiunei organului Asociațiunei, spre publicare.

Nr. 194/401. Funcționarii Asociațiunei presentă particulariulă speseloră de călătorie la adunarea generală a Asociațiunei din anulă acesta, și anume pentru secretari și cassariu în sumă totală de: 47 fl. 10 cr.

— Se încuviințază și asemnază la cassa spre solvire.

Nr. 195/402 și 403. Tipografia archidieceșană din loc. cu datulă 24 Septembrie 1894. presentă contulă despre 226 fl. 68 cr. pentru tipariulă, învilitulă, broșarea și eșpedarea foii Asociațiunei pe ală III-lea pătrariu din anulă 1894, și contulă despre 60 fl. pentru tipărirea și broșarea raportului generală, a rațiociniului și programei pentru adunarea generală din anulă acesta.

— Spre scire, avënd a se transpune la cassa spre achitare.

Nr. 196/404. Direcțiunea școlei civile de fete, cu datulă 4 Octombrie a. c. arată, că la școla de fete a Asociațiunei, până la acelă dat, s'aū inmatriculată 84 eleve, dintre cari 58 sunt adăpostite în internatulă școlei.

În cursulă complementară s'aū immatriculată 10 eleve și în 1 Octombrie c. s'aū începută prelegerile, din care incidentă rógă comitetulă să iee dispoșiunile necesare pentru susținerea acestui curs și pro 1894/5, în specială să revină la cererea dșorei Maria Roman, de a fi numită și pro. 1894/5, pentru provederea lucrului

de mână în cursul complementar, pe lângă urcarea remunerațiunii dela 200 fl. la 300 fl.

Cu acel dat înainteză comunicatul dlui Dr. Corneliu Diaconovici, prezentat în 2 Octobrie 1894, din care se vede, că d-șora Adela Diaconovici, numită profesora la șola de fete a Asociațiunii pentru provederea gimnasticeii pro 1894/5, este bolnavă și nu pôte să ocupe postul oferit, din care motiv, dacă nu se mai pôte aștepta, roga comitetul să se îngrijescă de altă persoană pentru provederea gimnasticeii.

— Comunicările direcțiunii școlare servesc spre scire; cursul complementar se susține și pro 1894/5, angajându-se puterile ordinare dela șola civilă pentru provederea învățământului între marginile noului Regulament și plan de învățământ. Pentru limba și literatura germană, eventual și alte studii, se angagează dl Dr. Vasile Saftu, profesor seminarial; ear pentru lucrul de mână d-șora Maria Roman. Remunerațiunile însă vor fi ca și în trecut.

A îngrijă pentru provederea gimnasticeii în clasele civile, se încredințeză direcțiunii școlare.

Nr. 197/357 și 358. Dl Augustin Vicașiu, protopop în Hidig, cu datul 6 Septembrie a. c. transpune 5 fl. pentru fondul „George Barițiu” cu lista Nr. 279; ear dl Dr. Paul Tanco, transpune cu datul 8 Septembrie a. c., 50 fl. votați de adunarea generală din 25 Martiu a. c., a societății de împrumut din Năseud „Aurora”, tot pentru fondul „George Barițiu”.

— Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că suma de 55 fl s'a transpus la fondul „George Barițiu”, ear consemnarea contribuțiilor la redacțiunea „Transilvaniei” spre publicare.

Nr. 198/. La propunerea dlui Partenie Cosma,

— Biroul primesce însărcinarea, a veni cu propunere în privința escrierei concurselor literare din fondurile Asociațiunii.

Nr. 199/. Cu privire la fundațiunea „Dr. Ioan Moga”,

— Oficiul de casă al Asociațiunii primesce însărcinarea, a veni cu propunere pentru punerea în lucrare a acestei fundațiuni.

Nr. 200. Pentru verificarea procesului verbal.

— Se designeză membrii: I. Hannia, Z. Boiu și P. Cosma. Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Harion Pușcariu m. p.,
v.-președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secret. II.

S'a verificat. Sibiu, 9 Octobrie 1894.

I. Hannia m. p.

P. Cosma m. p.

Z. Boiu m. p.